

ОГЛАВЛЕНИЕ И ИЗЯСНЕНИЕ

НА

СЪДЪРЖАНИЕ-ТО ВЪ АТЛАСА.

Тукъ ся обяснява само за оныя чрѣтежи и тѣхны различны значенія, за уразумѣніе на кой-то не е доста казано или и никакъ не спомяхто съ общепрїяты-тѣ землеописалны, учебницы, та трѣбва учителіе-ти да ги расказвать и обяснявать.

ЛИСТЪ № 1.

Най-важно-то за знаяніе изъ Исчислително-то Землеописаніе.

Въ 1-й чрѣтежъ ся разгледвать:

1. *Най-нуждны-ты исчислително-землеописателны точки и чрѣти.*

З С И Ю е небесно клѣбо. — *с ю* земніа ось; *С с ю Ю* ось на небесно-то клѣбо; *с* сѣверный полюсъ на земно-то клѣбо; *ю* южный полюсъ на земно-то клѣбо; *С* сѣверный полюсъ на небесно-то клѣбо; *з и* равноденственникъ (екваторъ) на земно-то клѣбо; *З з и И* равноденственникъ на небесно-то клѣбо. — Полжденници (меридиани и уснорядни параллели) крѣгове на земно-то клѣбо; тѣхно-то раздѣлѣніе на градусы и пр. Повратни и полярни крѣгове. Всички тіа крѣгове трѣбва умственно да ся въображявать и на небесно-то клѣбо и тѣи съвпадать наедно съ земны-ты. — Хоризонтъ: *Х Р* е истинский хоризонтъ за корабъ *х*. — Зенитъ и надиръ: за корабъ *х* точка *z* е на зенита отъ небесно-то клѣбо, точка *n* надиръ; хоризонтъ-тѣ ся дѣли спорядъ чрѣтежъ П-й.

2. *Видъ на земно-то клѣбо.*

Отъ корабъ *с* видять ся само връхови-ти на планижъ *В* и корабъ *П*, а пакъ на корабъ *х* съвсѣмъ нищо ся невиди. Корабъ *А* и корабъ *х* сѣ равно отдадѣчени отъ *с*, нѣ пакъ корабъ *А* ся види отъ *с* съврѣшенно цѣлѣ. И тѣй помежду *с* и корабы *П* и *х* стои нѣщо, кое-то прави

да ся невидять отъ *с* корабы *П* и *х*, а то е една курубчеста часть отъ земнѣ-тѣ поврѣхность. Сѣще-то става и помежду *с* и планижъ *В*. Това явленіе ся показва въ всякѣж точкѣж и направленіе на земнѣ-тѣ поврѣхность. Слѣдователно тя трѣбва да бѣде насѣкѣдѣ окрѣгла, кое-то свойство има само едно клѣбообразно тѣло.

По-нататѣкъ: корабъ *с* има за зенитъ звѣздѣ *С*, а звѣзды *З* и *И* за хоризонтъ, а отъ звѣздѣ *Ю* не ся види нищо. Сега корабъ *с* колко-то повече ся движи кѣмъ точкѣж *и*, толкосъ по-много звѣзда *И* ся показва надъ хоризонта на корабъ *с*, а звѣзда *З* напротивъ малко по малко съ-размѣрно ся затуля подъ хоризонта. Като стигне сѣщый корабъ въ точкѣж *и* ще има звѣздѣ *И* за зенитъ, звѣздѣ *Ю* ще стане за него видима и съ звѣздѣ *С* щѣтъ ся намирать въ хоризонта на кораба (защото, кога-то корабъ-тѣ е былъ въ точкѣж *с*, ималъ ѣ е за зенитъ).

Въ продължително-то си движеніе корабъ-тѣ като стигне въ точкѣж *ю*, ще има за зенитъ звѣздѣ *Ю*, а кога дойде въ *з* ще има за зенитъ звѣздѣ *З*. Най-сѣтнѣ кога ся поврѣне пакъ въ точкѣж *с*, той ще има за зенитъ пакъ звѣздѣ *С*; а нѣкъ звѣзды *З* и *И* за хоризонтъ. Това постъпенно появяваніе и затуляніе на звѣзды-ты става отъ валчевинѣ-тѣ на земнѣ-тѣ поврѣхность, и сѣще-то може да ся земе заистинно въ всякѣж точкѣж и направленіе отъ земнѣ-тѣ поврѣхность.